Sisäministeriö
Inrikesministeriet

23.9.2021

Eduskunnan työelämä- ja tasa-arvovaliokunnalle

Valtioneuvoston selonteko kotoutumisen edistämisen uudistamistarpeista VNS 6/2021 vp

Sisäministeriö esittää lausuntonaan seuraavaa:

Sisäministeriö pitää kotoutumista erittäin tärkeänä osana kokonaisvaltaista maahanmuuttopolitiikkaa. Suomalaisen väestön ikääntyessä maahanmuutto on yksi keskeinen mahdollisuus ylläpitää yhteiskunnan elinvoimaisuutta. Se, kuinka Suomeen muuttavat kotoutuvat, on merkityksellistä koko yhteiskunnan kannalta. On tärkeää, että maahanmuuttajat pystyvät osallistumaan suomalaiseen yhteiskuntaan mahdollisimman nopeasti ja täysivaltaisesti sekä tuntevat kuuluvansa tänne.

Valtioneuvoston selonteossa kotoutumisen edistämiseksi on tunnistettu kattavasti toimenpiteitä kotoutumistoimien vaikuttavuuden lisäämiseksi. Selonteossa korostuu ensivaiheen kotoutumisen merkityksellisyys koko prosessin onnistumisen kannalta. Sisäministeriön hallinnonalan näkökulmasta tässä yhteydessä keskeistä on turvapaikanhakijoille järjestettävä toiminta vastaanoton aikana.

Suomeen muutetaan pääasiassa työn, perhesiteiden ja opiskelun perusteella. Turvapaikanhakijat muodostavat vuosittain alle 10 prosenttia kaikista Suomeen muuttavista. Vuonna 2020 uusia turvapaikkahakemuksia jätettiin 1 275, joka on noin kuusi prosenttia kaikista Maahanmuuttovirastolle jätetyistä ensimmäisistä oleskelulupahakemuksista. Vajaa puolet tehdyistä turvapaikkapäätöksistä oli myönteisiä.

Maahanmuuttovirasto vastaa turvapaikanhakijoiden vastaanottopalveluiden järjestämisestä ja vastaanottokeskuksissa tapahtuvasta esikotouttavasta toiminnasta. Tämän niin sanotun työ- ja opintotoiminnan on tarkoitus sekä tutustuttaa suomalaiseen yhteiskuntaan että tarjota mielekästä toimintaa, jolla vahvistetaan turvapaikanhakijan omaa toimijuutta. Samalla toiminta tukee myös turvapaikanhakijan valmiuksia kotoutumiseen, mikäli hänelle myönnetään oleskelulupa.

Sisäministeriön tavoitteena on, että turvapaikkahakemukset käsitellään hallitusohjelman mukaisesti puolen vuoden tavoiteajassa. Pyrkimyksenä on, ettei hakijoille tule pitkää oleskeluaikaa vastaanottokeskuksissa vaan heti oleskeluluvan saatuaan he siirtyvät kuntiin ja varsinaisten kotoutumispalveluiden asiakkaiksi.